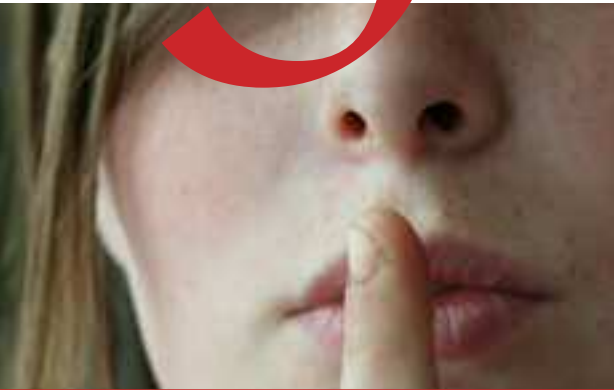

G eandewei

Stilte

Het nieuwste boek van
dr. Bram van de Beek

Protestantse
Kerk

Met nieuwe ogen

Dank elke dag voor vijf dingen

Column Jannie Shacholi

Stilte

“... Op een van die dagen trok Jezus zich terug op de berg om te bidden ...” Lukas 6:12a

Tijdens onze trainingen met de vrouwen hebben we ook het onderdeel ‘Solitude’, wat ‘eenzaamheid’ betekent. Een eenzaamheid die vergezeld gaat met stilte. Voordat Jezus zijn bediening begon verbleef Hij veertig dagen in de woestijn. Voordat Hij zijn leerlingen uitkoos verbleef Hij een nacht op de berg om tot God te bidden. Nadat Hij het nieuws over de dood van Johannes de Doper had ontvangen ging Hij naar een afgelegen plaats waar hij alleen kon zijn. En zo zijn er meer momenten waarop Jezus zich terugtrok om alleen te zijn en te bidden. Te bidden tot God, Zijn Vader.

Hoe kunnen wij onze balans vinden en luisteren naar wat God ons te zeggen heeft wanneer we onszelf niet afremmen en de tijd nemen om stil te zijn, alleen te zijn en ons hart rustiger te maken? We moeten ervoor zorgen dat we niet te veel denken, maar naar ons hart luisteren. Alleen ons hart kan connectie maken met het Hart van God. Jezus nam de tijd om uit te zoeken wat de wil van Zijn Vader was. Wees stil en weet dat Ik God ben... God nodigt ons uit alleen met Hem te zijn. Stilte en tijd met God doorbrengen maakt dat je de Liefde van God leert kennen en dat je deze Liefde ook weer uit kunt delen.

Hoe zou het zijn als we met Jezus kunnen wandelen, Zijn vrede kunnen voelen, beter Zijn stem kunnen verstaan en Zijn weg leren gaan? Iedereen heeft tijd nodig om stil te staan, rust te hebben. Iets wat voor mij best lastig is. Toch weet ik dat alleen in deze rust Jezus mij kan vinden en mij dingen kan leren. Leren wat belangrijk is en wat niet. In een leven geleid door de Geest kan ik effectief, productief en vruchtbaar zijn. Pas dan kan ik ook anderen goed helpen.

Gods waarheid kan ons, kan mij veranderen. Het laat ons begrijpen wat Zijn plan is. God gaat ons voor, is altijd bij ons en laat ons nooit alleen. God geeft een vrede die alle verstand te boven gaat en Hij spreekt op verschillende manieren. Wees stil want het kan weleens een zacht fluisteren zijn. Lukt dat u ook, ‘Solitude’? Om alleen en stil te zijn en te luisteren naar God?

Jannie Shacholi - Dijkstra werkt namens Operatie Mobilisatie in Zambia
jannieinmission.com

Meditatie Dank elke dag voor vijf dingen

‘Bid onophoudelijk, dank God onder alle omstandigheden, want dat is wat Hij van u, die één bent met Christus Jezus, verlangt.’ 1 Thessalonicenzen 5: 17-19 door ds. Sijbrand Alblas

Blue Monday viel dit jaar op 20 januari. Deze dag wordt gezien als de meest deprimerende dag van het jaar. De feesten van december zijn voorbij en de meeste goede voornemens liggen alweer in de prullenbak. Zo vergaat het mij in elk geval wel. Ook is op maandag de werkweek net begonnen. Daarom voelen velen zich deze dag neerslachtig.

Maar ook de tijdsgeest waarin we leven kan op ons humeur werken. Er zijn oorlogen en toenemende spanningen wereldwijd. En het is onduidelijk wat ons nog boven het hoofd hangt.

Het helpt mij om aan deze tekst van Paulus te denken. Hij schrijft het aan de gemeente in Thessaloniki. De gemeente is nog heel jong en er is veel weerstand tegen het evangelie in deze bruisende havenstad. Ook lezen we dat enkele leden van de gemeenschap zijn overleden. Er was dus veel om je zorgen over te maken.

Helpen last te dragen

Toch lezen we dat Paulus hen oproept om dankbaar te zijn. Volgens mij is dat niet bedoelt als een extra last die hij hen ook nog meegeeft. Paulus wil het de gemeente niet nog zwaarder maken. Hij wil hen juist helpen om die grote last te dragen.

Paulus schrijft dan ook niet: ‘Dank voor alles.’ Er is genoeg waar de gemeenschap niet dankbaar voor is. En dat hoeft ook niet. Er is ook ruimte voor rouw en worsteling. Maar Paulus geeft deze opdracht mee zodat deze het vol kan houden in moeilijke tijden. Door God te blijven danken richt je je aandacht op waar je wel blij van wordt. Dat geeft een andere energie.

Kijk naar wat wel lukt

Dat principe geldt voor ons ook. Laatst zei iemand tijdens een overleg in onze kerk: ‘We moeten niet alleen praten over wat niet goed gaat. Laten we eens kijken naar wat er wel lukt. Waar we dankbaar voor zijn.’ Die mindset helpt om het uit te houden.

Maar zelfs als onze omstandigheden zo somber zijn dat we niets kunnen bedenken om voor te danken, dan nog mogen we danken voor de belofte dat God zelf met ons meegaat. Hoop is niet afhankelijk van omstandigheden, maar van het geloof dat de redding van de andere kant komt. Dat Gods hand ons vasthoudt in alle tijden. Met kerst hebben we weer gevierd dat het Licht doorbreekt in de duisternis. We zijn een gemeenschap van hoop. Dat hoort bij het DNA van de kerk. Ook in deze tijden houd ik mij daar graag aan vast.

Praktische tip

Zelf doe ik dat door ’s avonds voor het slapen gaan mijn vingers te tellen. Met de vingers van mijn ene hand bedenk ik vijf dingen waar ik dankbaar voor ben. En met de vingers van mijn andere hand vijf dingen waar ik zorgen over heb. Daarna vouw ik die beide handen. Dan kan ik rustig gaan slapen. Het is een heel simpel ritueel, maar het helpt mij echt om de moed erin te houden. Bovendien is het één van de weinige goede voornemens die ik wel vol houdt. Dus mocht u uw goede voornemens alweer bij de prullenbak gezet hebben, dan lukt het met deze misschien wel. Ik wens u in elk veel dankbaarheid toe!

ds. Sijbrand Alblas is predikant van de Protestantse Gemeente Drachten

Leesrooster

Week 7, 9 t/m 15 februari

zondag	Lucas 6,1-11
maandag	2 Kronieken 5,2-14
dinsdag	2 Kronieken 6,1-11
woensdag	2 Kronieken 6,12-21
donderdag	2 Kronieken 6,22-31
vrijdag	2 Kronieken 6,32-42
zaterdag	2 Kronieken 7,1-10

Week 8, 16 t/m 22 februari

zondag	2 Kronieken 7,11-22
maandag	2 Kronieken 8,1-11
dinsdag	2 Kronieken 8,12-18
woensdag	2 Kronieken 9,1-12
donderdag	2 Kronieken 9,13-31
vrijdag	Lucas 6,12-26
zaterdag	Lucas 6,27-38

Boekbespreking

De verwachting van een andere werkelijkheid

'Verwachten' hoort bij het leven en zeker bij ons geloof. Maar wat kunnen wij daarin toch steeds weer teleurgesteld worden! Het kan ons helpen om dan te lezen over gedachten van anderen - en daarvan te leren. Op die manier las ik onlangs 'Bevrijding', het nieuwste boek van dr. Bram van de Beek. De ondertitel is 'een kleine geschiedenis van de wereld' en dat maakte me nieuwsgierig. *door Nelleke Berntsen*

Bram van de Beek is één van de productiefste theologen van Nederland. Hij was hervormd predikant (1970-1980) en hoogleraar in de theologie in Leiden (1981-2000) en aan de Vrije Universiteit Amsterdam (2000-2010). Hij is onder meer bekend van zijn dogmatische boekenserie 'Spreeken over God'. In *Bevrijding* beschrijft hoe hij vanuit een gereformeerde jeugd, via zijn academische opleiding, met theologen in aanraking kwam die steeds weer probeerden 'de werkelijkheid van God' te vangen in een schema. Hij noemt bijvoorbeeld dr. Moltmann met zijn 'theologie van de hoop'. Die gaf vermoeide christenen letterlijk hoop. Dat gold ook voor andere theorieën, zoals de bevrijdingstheologie en de feministische theologie. Er zijn nog vele anderen te noemen. Ze hebben gemeen dat ze allemaal een stukje van Gods grote werkelijkheid benaderen en daar de nadruk op leggen. Dat kan een periode heel verhelderend zijn, maar... uiteindelijk dekt het nooit echt de hele lading.

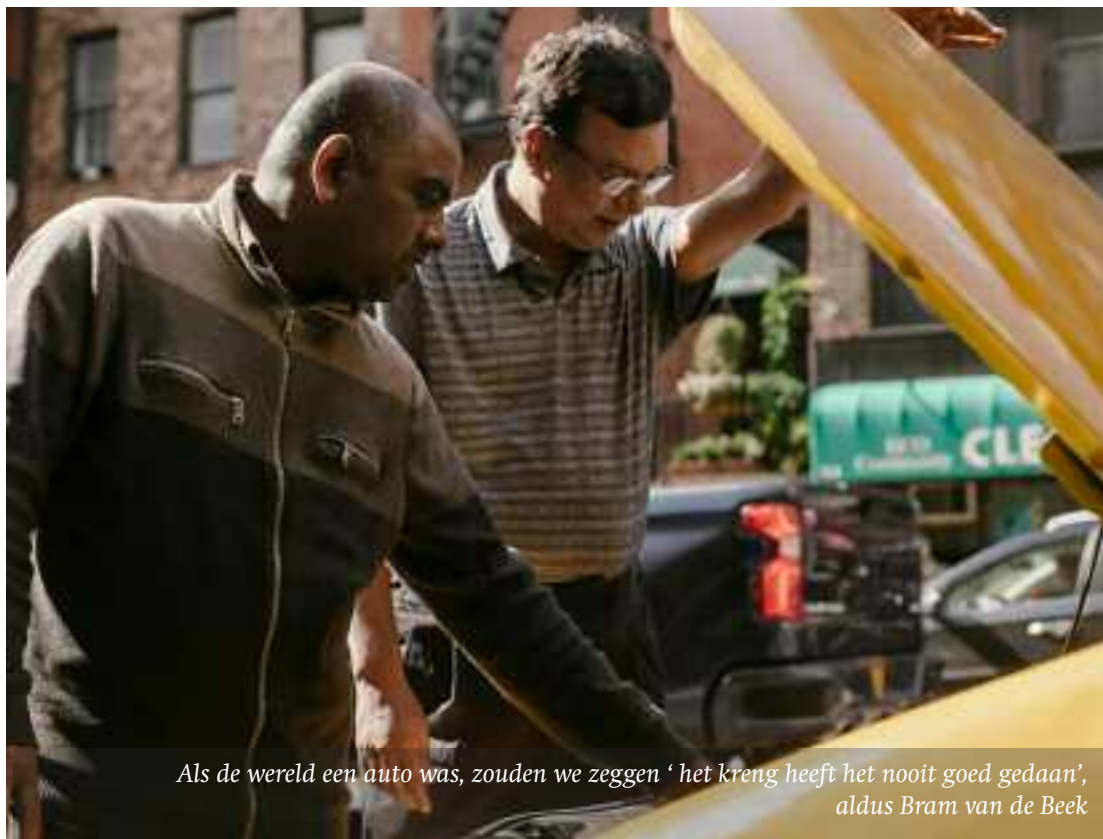
Van de Beek groeide steeds meer toe naar de gedachte dat 'het' gewoon niet te vinden is in deze wereld. Als christenen weten wij dat natuurlijk al wel, want niet voor niets noemen wij ons 'vreemdelingen onderweg'. Toch is er altijd - juist vanuit dat christendom - ook de drijfveer om de wereld beter te maken. Gelukkig heeft (ook) het christendom daar zeker aan mogen bijdragen, op allerlei gebieden. Maar... altijd weer wordt daarvan 'het heil' verwacht en altijd eindigen goede bedoelingen toch weer in de gebrokenheid die deze wereld kenmerkt. Van de Beek komt uiteindelijk tot de conclusie (op blz.167) dat 'als de wereld een auto was, we zouden zeggen: "het kreng heeft het nooit goed gedaan."'

Het heeft ermee te maken dat deze wereld geregeerd wordt door de macht van de sterkste. Dat is op alle gebieden te merken. Helaas ook in de kerk, door alle eeuwen heen, tot vandaag de dag.

Bij God is het andersom

En dan valt weer op, hoe Jezus er steeds weer de nadruk op legt, dat het bij God juist andersom is. Dat God omziet naar het zwakke, het mindere, degene die aan het kortste eind trekt in het leven. En... dat God recht belooft. We weten hoe Jezus met Zijn bloed daarvoor betaald heeft. Maar gek genoeg leggen we toch steeds weer de nadruk op de mens die het 'vanuit deze verlossing anders gaat doen', waardóór de wereld beter zal worden.

Van de Beek gelooft daar dus niet meer in. Deze wereld wordt niet meer beter. Zo'n standpunt horen we eigenlijk zelden. Zeker niet in de kerk, waar men probeert positief in het leven te staan. Want dit leven is toch door

Als de wereld een auto was, zouden we zeggen 'het kreng heeft het nooit goed gedaan', aldus Bram van de Beek

God gegeven? Ja, dat is dat zeker het geval. Maar daarmee is niet alles gezegd, vindt Van de Beek. Want waarvóór is dit leven door God gegeven? Niet voornamelijk voor 'het hier en nu'! Jesaja zegt daarover (40:6): 'de mens is als het gras. Hij bloeit als een veldbloem, maar het gras verdort en de bloem verwelkt.'

Dat besef is steeds meer naar de achtergrond geraakt, mede door de vooruitgang in techniek en wetenschap, waarmee veel lijden kan worden opgeheven. Maar daar is wel veel ander lijden voor in de plaats gekomen, stelt Van de Beek. Hij is gekomen tot een theologische positie waarin hij 'het heil' niet meer van onze cultuur verwacht. Natuurlijk zijn wij mensen verantwoordelijk voor deze wereld en wat we er doen en laten, maar Van de Beek heeft zich losgemaakt van de verwachting dat we de wereld echt ten goede kunnen veranderen. Dat kan alleen God. Hij noemt zijn nieuwe positie 'een afwending van de cultuur naar een radicale eschatologie.' Die laatste term staat in de theologie voor 'wat wij allemaal nog van God kunnen verwachten in de eindtijd en daarna.'

Ik waardeer deze duidelijke uitspraak en ben ook langzamerhand tot deze conclusie gekomen. Maar niet iedereen kan deze conclusie aan. Want als je onder ogen moet zien, dat deze wereld 'een kreng is dat het nooit goed heeft gedaan', dan moet er wel een goed alternatief zijn, wil men verder kunnen. En dat is er! Dat is het Goede Nieuws dat God in Christus naar deze wereld is gekomen en dat Hij

Jezus heeft opgewekt uit de dood. Van de Beek benadrukt dat God hiermee heeft aangetoond, dat Hij werkelijk in staat is om alle wetmatigheden van deze wereld te ontdoen van hun kracht. Dat Hij voor mensen een leven heeft zoals het leven van de opgestane Jezus. Hij is ons hierin werkelijk voorgegaan!

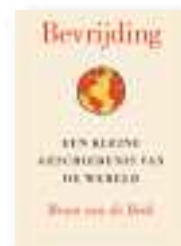
Verandering in denken

Van de Beek wijdt meer dan een derde van zijn boek aan dit aspect, want hij weet, dat dit voor velen moeilijk te aanvaarden is. Het kan alleen door een verandering van ons menselijk denken. Dat heet een paradigma-wisseling. Dat houdt in dat wij ons normale (beperkte) denken durven openstellen voor een grotere werkelijkheid. Zo kan datgene wat voor eenvoudige gelovigen al eerder aannemelijk was, ook aannemelijk worden voor atheïsten en intellectuelen.

Mij dunkt dat Van de Beek daarvan een goed voorbeeld is. Vol 'verwachting' heb ik inmiddels al vier exemplaren naar vrienden van mij gestuurd...

Nelleke Berntsen is gepensioneerd docente godsdienswetenschap en redactielid van Geandeweij

Bram van de Beek
Bevrijding - Een kleine geschiedenis van de wereld
KokBoekencentrum,
ISBN 9789043541688
22,99 euro

Byldspraak - Willem Wilstra

De Swarte Madonna

Okkerjiers yn jannewaris mocht ik de natuer belibje yn it fûgelwachtershûs op 'e Ingelsmanplaat, ek wol Kalkman neamd. Der wie in swiere stoarm foarsein en dat wie no krekt myn bedoeling. It waard ek heech wetter. De hiele Waadsee stie blank, mar de hege Delta-seedyk die fertuten! De woeste Noardsee is dêr flakby, sadwaande spielt der gau ris wat oan. Mar deselde see rommet ek hiel wat op mei har geweldich seewetter. Ebbe en floed.

De fûgelwachters op 'e Ingelsmanplaat sitte dêre fan maaie oant oktober om de briedkoloanje fan lytse en swarte stirnsen te beweitsjen en it hiele seizoen tellingen en waarnimmingsen te dwaan. Sûnt it begjin yn 1972 wie der dúnfoarming op 'e Ingelsmanplaat en siet de koloanje dêr. Mar wûnderlik genôch hat oan de noardkant it saneamde Rif him ûntwikkele en sit de lêste tritich jier alles dêre. Boatsjefolk fan Lauwerseach en Skiermuontseach en ek waadrinners meie dêr graach komme en wurde troch de bewekkers ynljochte oer wat der geande is.

Hjir fûnen de wachters dit houten byld. Se namen it mei nei harren wachthûs, bûnen it oan de omheining en neamden it de Swarte Madonna. Wierskynlik oerboard slein fan in skip dat boppe de eilannen lâns fearn is. Sa'n byld is in religieus keunstwurk, te ferlykjen mei de Hillige Faam Maria. Yn lannen as Poalen, Frankryk en Italië wurdt de Swarte Madonna oanbidden.

Wy witte dat minsken út súdliker lannen trochstrings wat bruner binne as ús noarderlingen. Yn Heechliet 1 fers 5 hat kening Salomo it oer in moaie frou dy't 'brún baarnd is mar dochts moai'.

It wachtsjen is op 'e maitiid, as de fûgels en har wachters wer komme. Salang nimt dit moaie byld de honneurs waar op 'e Kalkman. In moai plakje dêre yn 'e wide romte. Mei goed sicht waar te nimmen fan de seedyk ôf by Moddergat en Wierum.

Geandewei Kerkblad voor de Protestantse Kerk in Fryslân

Hoofdredacteur:

Arjen Bakker
Romptastrjitte 15
9036 PK Menaam
T. (0518) 750 276
E. redactie@geandewei.nl

Advertenties en familieberichten

Media advies Theo Wijbenga
T. (06) 51426179
(bereikbaar van 8:30 - 13:00 u.)
E. advies@theowijbenga.nl
W. theowijbenga.nl

Kopij algemeen deel:

uiterlijk 15 dagen voor verschijnen
naar redactie@geandewei.nl

Vormgeving, druk, post- en digitale abonnementen:

Dekker Creatieve Media en Druk,
E: administratie@geandewei.nl

*Niet voor opgave en opzeggen
abonnementen, u vindt de contact-
persoon hiervoor bij de berichten
van uw eigen gemeente*

www.geandewei.nl

Persoonlijk

Met nieuwe ogen

In januari 2024 nam ik afscheid van het kerkenwerk om me volledig te kunnen richten op geestelijke verzorging. Precies een jaar later ben ik terug op de plek waar ik vorig jaar afscheid nam. Het afscheid bleek een sabbatical te zijn geworden. Een jaar afstand nemen leerde me met nieuwe ogen kijken en heeft me doen besluiten om opnieuw het kerkenwerk op te pakken. *door Jolanda Tuma*

Het Cisterzienerklooster Koningsoord in Oosterbeek speelde in dat sabbatsjaar een belangrijke rol. Twee keer was ik het afgelopen jaar bij de zusters, in januari en in oktober, beide keren van maandag tot vrijdag. Deze kloosterbezoeken hebben mede gemaakt dat ik de weg terug vond naar de kerk in mijn eigen dorp, waar ik sinds kort weer mag dienen als pastor. Ik schreef al eerder over deze kloosterbezoeken in *Geandewei*. Dit keer een verhaal dat zich buiten afspeelde, in de kloostertuin.

Zien wat er altijd al was

Opeens zit ze daar, vlak naast me. Nu pas zie ik haar. Het is herfst en windstil. Om me heen geel en rood gekleurde bomen die geruisloos hun bladeren laten vallen. Ze dwarrelen één voor één met een trage subtiele beweging naar beneden en vinden een plekje op de grond, waar inmiddels een zacht tapijt is ontstaan.

Ze zit op een tak, één van de vele takken die eens door iemand hier zijn neergelegd, rommelig opgestapeld als een kleine houtwal. Ze hipt heen en weer, dan weer verdwijnt ze in de houtwal, dan weer zichtbaar op een uitstekende tak. Ze kijkt me aan, tenminste dat denk ik, en ik zie haar.

Er klinkt een liedje, zij zingt, daar boven op haar rommelige onderkomen. Uit de verte klinkt een antwoord, om beurten zingen zij. Even maar, dan is het opnieuw stil en dwarrelen de bladeren in de windstille lucht weer naar beneden. Je ziet en hoort alleen dat waar je aandacht is - en hoe langer je kijkt en luistert, hoe meer je hoort en ziet. Het winterkoninkje was daar al de tijd, en nu pas zie ik haar.

Het is net als het klooster waar ik een paar dagen als gast aanwezig ben en meebeweeg op het ritme van de getijden. De kloosters zijn er altijd al geweest, klein in omvang en klein in aantal, maar ze zijn er. Het zijn plekken waar zusters en broeders dagelijks zeven keer bij elkaar komen om te zingen en te bidden, en als gast ben je van harte welkom om mee te bewegen in dat ritme.

De eerste dagen vormen een overgang van het gewone leven buiten naar het kloosterleven binnen, waarin aandacht nodig is om enerzijds afstand te nemen en anderzijds je te voegen in het ritme van de getijden. De gebaren, de psalmen, de gebeden, hoe lang de stiltemeditaties zijn. Maar wanneer je op zeker moment zonder al te veel moeite mee kan bewegen in het ritme, de stilte dieper indaalt in hoofd, hart en lijf, dan is er aandacht voor de

dingen die er altijd al waren maar die je niet eerder zag.

Wanneer ik een dag later terugkom bij de kleine houtwal, duurt het niet lang of ik zie haar weer verschijnen. Ze is stil terwijl de bladeren vanuit de steeds kaler wordende bomen dwarrelen. Er hangt een dikke mist en het is nog stiller dan de dag ervoor. Vandaag vertrek ik weer van deze plek en ga naar huis, naar mijn eigen wat rommelige onderkomen om me weer te voegen in het gewone leven. Het winterkoninkje neem ik in gedachten met me mee. Zij en de zusters in het klooster hebben

me weer veel geleerd, iets over *stabilitas loci*, een plek waar je thuis bent, van waaruit je de wereld kan beschouwen en waar niet het onderkomen van belang is, maar de manier waarop je daar bent. Vanuit de stilte te zijn, en zo nu en dan te zingen.

Je ziet alleen wat je met aandacht aanschouwt.

*Jolanda Tuma uit Winsum (Gr)
is vrijgevestigd geestelijk verzorger
en een vaste medewerker van Geandewei*

Het winterkoninkje was daar al de tijd, en nu pas zie ik haar.

Diversen

Groot Mannenkoor Noord-Nederland Elfstedenconcert in Bolsward

Vocaal ensemble Bonifatius treedt op in Dokkum en Burgum

Vocaal Ensemble Bonifatius o.l.v. Jeroen Helder geeft een winterconcert in de Grote Kerk Dokkum op vrijdag 7 februari 2025 om 20.00 uur en in de Kruiskerk Burgum op zondag 9 februari 2025 om 15.00 uur. Solisten zijn Aaike Nortier en Elles Venhuizen en de muzikale begeleiding is in handen van Dirk Luijmes op harmonium en Cas Straatman op vleugel. Naast zang is er ook een optreden door ModèstoDûns o.l.v. Roaitske Slofstra. Overige informatie en kaartverkoop: www.bonifatiusensemble.nl.

PCOB-middag in Dokkum dit keer over werk van de notaris

Op woensdag 19 februari 2025 is er weer een seniorenmiddag van de Protestants Christelijke Ouderenbond (PCOB) Noardeast Fryslân in gebouw 'De Poort' de Zaagmolenstraat 2 in Dokkum. De zaal is open vanaf 14.00 uur. Om 14.30 uur begint een lezing van kandidaat-notaris Jan Iedema uit Dokkum, die de bezoekers wegwijs zal maken in diverse aangelegenheden, waarvoor we een notaris nodig hebben. De middag duurt tot ongeveer 16.30 uur. Ook niet-leden zijn van harte welkom.

Menso Rappolt over Thomas Merton bij Earnewâldster Rûnte

Het thema van het lopende seizoen bij leerhuis Earnewâldster Rûnte is: *Vertrouwen, hebben we daar nog fiducia in?* Drs. Menso Rappolt, predikant in Emmen, zal op dinsdag 11 februari ingaan op de vraag welke beweging vertrouwen heeft. Hij gebruikt daarbij onder meer de interpretatie van Thomas Merton, die de spanning niet legt bij of wij nog kunnen vertrouwen of de Ander komt, maar of er op ons te vertrouwen is als het erop aankomt. De lezing begint om 19.30 uur in Eben Haëzer (voormalige gereformeerde kerk), Wiidswei 6 te Earnewâld. Meer informatie over de lezing is te vinden op www.er-rotonde.nl

Jongeren-volleybaltoernooi vop 7 maart in sporthal Dokkum

Jongeren uit Noardeast-Fryslân en Dantumadiel kunnen op 7 maart 2025 meedoen aan een volleybaltoernooi, georganiseerd door jeugdwerkers uit Dokkum en Rinsumageast in samenwerking met Roetz. Het toernooi is in de Sporthal Tolhuisbad in Dokkum en de wedstrijden beginnen om 18.35 uur, inloop vanaf 18.15 uur. Er wordt gespeeld in de leeftijdscategorieën 12+, 14+ en 16. Opgeven - per team - is noodzakelijk, voor 22 februari bij jeugdwerkerdokkum@gmail.com of (06) 14830021.

Op zaterdag 22 februari 2025 geeft het Groot Mannenkoor Noord-Nederland onder leiding van Martin Mans een concert in de Martinikerk in Bolsward waarbij de Friese Elfsteden een centrale rol spelen.

Bij aanvang wordt het Friese volkslied gezongen waarbij het publiek wordt uitgenodigd mee te zingen. Het mannenkoor, dat inmiddels 97 deelnemers heeft, brengt een aantal geestelijke liederen ten gehore zoals 'Glorie aan God en Agnus Dei.' De liederen *Hoop!* en *Mijn Levenslied* zijn geschreven en gecomponeerd door Martin Mans en hebben een speciale plaats in het programma.

piano zit Hugo van der Meij die de begeleiding verzorgt en tevens enkele improvisaties ten gehore brengt. Martin Mans neemt zelf ook plaats op de orgelbank en brengt bekende Friese liedjes ten gehore. Martin en Hugo spelen tenslotte een vierhandig stuk op de piano. Het concert in de Martinikerk aan Groot Kerkhof 26 begint om 15.00 uur. Kaarten kosten 15 euro (kinderen t/m 11 jaar gratis) en zijn te reserveren via martinmans.nl of (06) 25391903.

Onder de zangers bevinden zich enkele solisten die het programma afwisselen met een solo. Voorbeeld daarvan is *Peace in the Valley* door Rindert Kempenaar. Aan het orgel en de

Lezers van de Geandewei krijgen op vertoon van dit artikel aan de kassa een korting van 4 euro (max. 2 pers./bon). Voor online bestellingen geldt de actiecode: geandewei222.

Interkerkelijke Vrouwenochtend in de avond Ook mannen welkom bij lezing Lont

Op vrijdag 14 februari wordt er weer een Interkerkelijke Vrouwenochtend gehouden in MFC Het Spectrum aan de Schoolstraat 12 te Burdaard. Deze keer is de bijeenkomst 's avonds, om 20.00 uur. Ook zijn dit keer zowel vrouwen als mannen van harte welkom.

Gast spreker is Arjen Lont, honorair consul van Israël, over het onderwerp 'Israel in Bijbels perspectief'. Lont gaat in op wat voor profetieën aangaande Israel zijn vervuld en wat dit betekent voor de huidige situatie. Ook zal hij stilstaan bij de toekomstige ontwikkelingen en wat de houding van

christenen zou moeten zijn ten opzichte van Gods volk.

In de pauze is er een collecte bestemd voor Christenen voor Israel. Het doel is specifiek het werk van Koen Karlier voor de Joden in Oekraïne. Het gaat hierbij om zowel de voedselpakketten als het mogelijk maken van hun terugkeer naar Israel.

Preektocht ds. Karel Bogerd Van Jaarsveld over de Lek

Ds. Karel Bogerd, die in 2024 afscheid nam van Wâlterswâld, gaat vanuit zijn nieuwe standplaats Jaarsveld door met zijn Preektochten. Na drie edities in verschillende delen van Fryslân gaat op woensdag 2 april de tocht 'van Jaarsveld over de Lek.'

De dag staat in het teken van het maken van een preek. Predikanten, kerkelijk werkers, theologiestudenten, sprekers, kerkmusici en voorgangers worden uitgenodigd om de workshop bij te wonen. Het thema vanuit de Vroege kerk luidt: 'Gods liefdevolle aansporing om Hem te dienen'. Het thema belicht de Sen-sus Moralis en wat wij daar met het oog op de Viervoudige Schriftzin vandaag van kunnen

leren voor de preekvoorbereiding. De dag begint om 9.30 u. in Jaarsveld met een college door prof.dr. Marten van Willigen en een werkcollege door ds. Bogerd. Na de lunch gaan de deelnemers met het voetveer de Lek over om in de kerken van Ameide en Tienhoven naar elkaars minipreken te luisteren en te reflecteren. De dag wordt muzikaal omlijst door organist Evan Bogerd. Opgeven bij ds. Bogerd via (06) 36275893 of karelbogerd@kliksafe.nl

Anti-judaïsme in de kerk

Catechese en anti-judaïsme

Anti-judaïsme komt niet snel aan de orde tijdens de catechese in protestantse gemeenten. Toch kan het goed zijn om eens stil te staan bij dit thema, omdat er wellicht onbewust en onbedoeld stereotiepe beelden van het jodendom zijn. *door dr. Johanna Tanja*

Catechese wordt op vele manieren vormgegeven in de Protestantse Kerk. In sommige gemeenten volgen jongeren wekelijks catechisatie, er zijn gemeenten die alleen een vorm van catechese kennen die voorbereid op de openbare geloofsbelijdenis en gemeenten die enkele malen per jaar een thematische bijeenkomst organiseren. Ondanks alle verschillen in context en frequentie gaat het om het vormen en toerusten van gelovigen.

Stilstaan bij anti-judaïsme

Anti-judaïsme is een thema dat niet snel aan de orde komt. Toch kan het goed zijn wanneer we eens stilstaan bij dit thema, omdat we wellicht onbewust en onbedoeld stereotiepe beelden van het jodendom hebben. Als we proberen te zoeken naar de kern van ons geloof, daarover leren en samen willen groeien, moet het jodendom in dat proces dan wel of niet aan de orde komen? En als erover gesproken wordt, op welke manier?

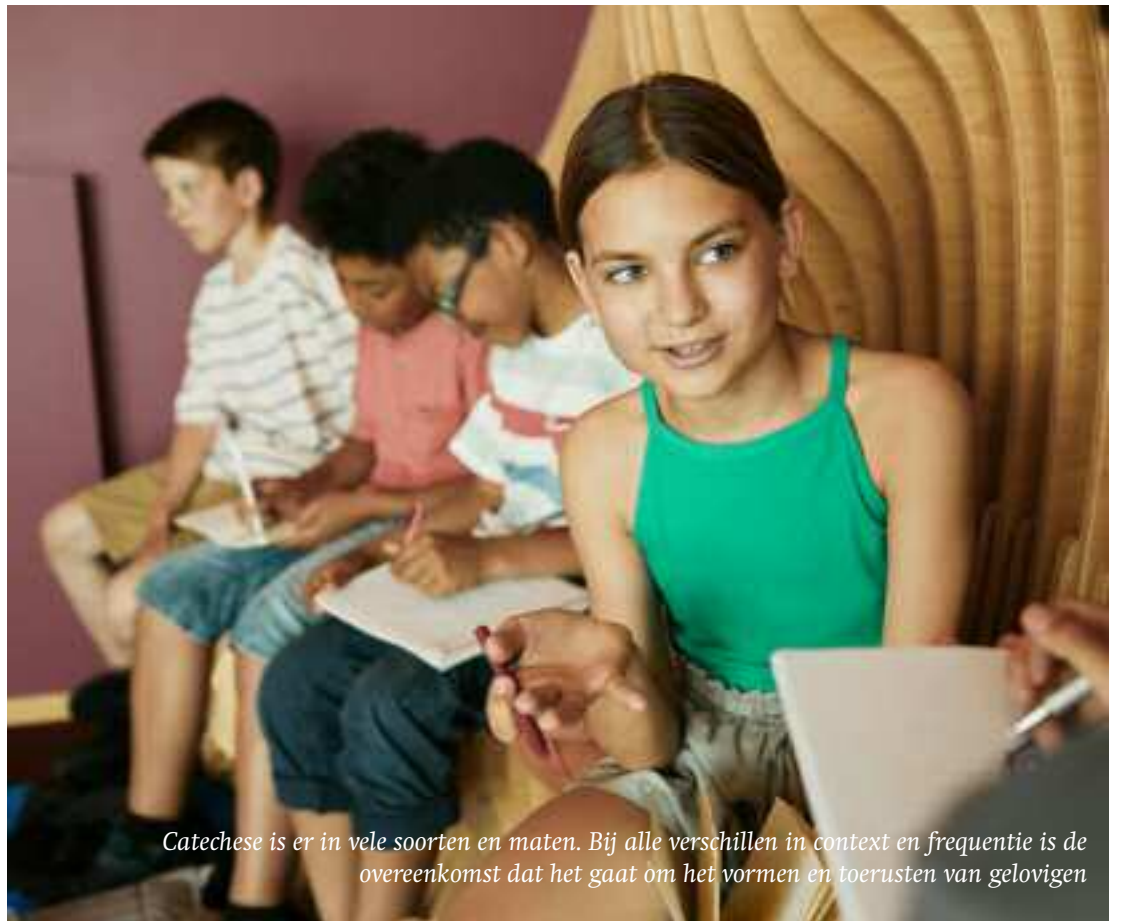
Jodendom en joden: waar denk je aan?

Laten we beginnen met enkele vragen om je eigen (on)bewuste opvattingen te schetsen. Waar denk je aan bij 'het' jodendom en joden? Hoe denk je over de relatie tussen het Oude en Nieuwe Testament, hoe denk je over Jezus' verhouding tot zijn tijdgenoten, over het nieuwe verbond waarover gesproken wordt bij doop en belijdenis? Heeft het Oude Testament alleen waarde omdat het de weg baant voor het Nieuwe Testament, gelezen vanuit christologisch perspectief? Wanneer er bij doop en avondmaal wordt gesproken over het nieuwe verbond, wat is dan het 'oude' verbond en welke status hoort daarbij?

Al deze vragen mag je ook stellen aan het materiaal waarmee je werkt: hoe wordt daar over het jodendom gesproken, is dat fair en (historisch) correct? Hoe worden de concepten oud en nieuw verbond uitgelegd wanneer over doop en avondmaal wordt gesproken? Hoe worden verhalen uit het Oude Testament gebruikt: als verhaal op zichzelf of alleen in relatie tot het Nieuwe Testament? Hoe is vervolgens die relatie? Wordt het oudtestamentische gedeelte uitsluitend gebruikt als tekst die de komst van Christus aankondigt? Of illustreert de oudtestamentische passage wat je niet moet doen en staat deze tegenover een nieuwtestamentische passage die weergeeft hoe het wel moet?

Vervangingstheologie

Het onderliggende thema van al deze vragen is de vervangingstheologie – een theologie die expliciet wordt afgewezen door de Protestantse Kerk. Heel kort door de bocht wordt vervangingstheologie gedefinieerd als het ge-

Catechese is er in vele soorten en maten. Bij alle verschillen in context en frequentie is de overeenkomst dat het gaat om het vormen en toerusten van gelovigen

loof dat de kerk Israëls plaats heeft ingenomen als het uitverkozen volk van God. De theologie kent drie kernelementen:

- Het jodendom zou een achterhaald en star geloof zijn.

- De kerk zou het spirituele verlangen dat leefde bij het volk Israël nu volledig vervullen doordat zij via de persoon van Christus een complete relatie met God kan onderhouden. Een 'bijwerking' van deze opvatting is het idee dat het volk Israël en het Oude Testament niet langer noodzakelijk zijn in Gods plan om de mens te verlossen.

- God zou het verbond met het volk Israël hebben beëindigd omdat de joden niet erken(n)d(en) dat Jezus de Messias is.

Farizese praktijk

Dit alles leidt vaak tot bepaalde opvattingen over het jodendom en de Schriften die schadelijk en historisch onjuist zijn. Elementen hiervan kom je – helaas – nog geregeld tegen in de liturgie, verkondiging en ook in de catechese. Bekende valkuilen gaan over Farizeeën, en over Jezus en vrouwen. Je hoort nog wel eens dat de omgang van Jezus met vrouwen aanstootgevend zou zijn volgens contemporaine joodse maatstaven. Het gedrag van Jezus past echter binnen de sociaal gebruikelijke patronen van die tijd en is dus in dat opzicht niet revolutionair.

Over de Farizeeën hoor je vaak: 'hun strikte interpretatie van de geboden belast en onderdrukt de mensen'. Teksten als Mattheüs 23

kunnen dit soort ideeën aanwakkeren. Er is niet veel bekend over wat de Farizese praktijk precies inhield, maar niets uit de bronnen ondersteunt deze generalisatie. In tegendeel zelfs, daar wordt juist de mildheid van de Farizeeën genoemd (en bekritiseerd!), zeker als gaat over de strafmaat die toegepast zou moeten worden volgens joodse regels.

Ongefilterde informatie

Mocht je met dit onderwerp aan de slag willen binnen de catechese, dan is het volgende nog goed om in het achterhoofd te houden. Veel gelovigen (waaronder de tieners en twintigers) zijn zich niet (meer) bewust van het onderscheid tussen het theologische begrip 'het volk Israël' en de staat Israël. Zeker na 7 oktober 2023 is het goed om je hiervan bewust te zijn en bijvoorbeeld niet te onderschatten hoeveel ongefilterde informatie jongeren tegenkomen in hun digitale leven. Digitale informatie is vaak niet geverifieerd, maar kan jongeren wel bepaalde opvattingen laten geloven.

dr. Johanna Tanja is medewerker Kerk & Israël bij de Dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk

In de serie Anti-judaïsme in de kerk nemen we een kijkje in de spiegel van (onbewuste) uitingen van anti-judaïsme in de kerk. Geven wij in ons eigen denken en spreken wellicht een voedingsbodem voor anti-joodse sentimenten?

Bron: protestantsekerk.nl

VOLGENDE KEER in Geandeweide

In de schoenen van een ander

